

Lokalitetsrapport

Stamoplysninger

Systemnr : 169161
Stednavn : Odense
Sted- og lokalitetsnr : 080407-216
Frednr :
Lokalitetstype : Kulturarvsareal
Kommune : Odense
Institution : Odense Bys Museer
Lokalitetsstatus : P
Oprettet : DKC-EH, 2005-02-28
Senest ændret : KAS1THER, 2018-06-06

Kort

Fredningsoplysninger

Kunne ikke hente fredning fra databasen.

Stednavne

Stednavn : Odense
Type : Bebyggelse, havne og industrianlæg
Registreret år : 2005
Primært navn : Ja

Tilstand

Omgivelser : Bebygget areal
Omgivelse år : 2005
Trussel : Stærkt truet
Trussel år : 2005
Afmærkning : Uvis
Afmærkning år : 0

Formidling

Der findes ikke information om formidling i databasen for systemnr 169161!

Begivenhed

Begivenhedsnr : 1
Begivenhedstype : Kulturarvsareal af international betydning
Startdato : 2018-08-07
Slutdato : 2018-08-07
Arkiv : Uspecificeret arkiv
Institution : Odense Bys Museer

Personer

Efternavn : Mads Runge
Rolle : Ansvarlig

Fritekst

Friteksttype : Blandet tekst
Tekst : Opdateret tekst for kulturarvsarealet for det ældste Odense inkl. nyeste forskningsresultater (august 2018) Odense er en af landets ældste byer. Fra slutningen af 700-tallet ses sporadiske aktiviteter af urban karakter omkring det mest oplagte overgangssted over Odense Å, det nuværende Klaregade-Hunderupvej-forløb. Her ses på et næs nord for åen aktiviteter i form af grubehuse med specialiserede håndværk og mulige permanente huse, og på et næs syd for åen, hvor vikingeborgen

Nonnebakken senere etableres, er der også aktivitetsspor. De urbane elementer udvides gradvist frem mod år 1000, men formentlig allerede omkring år 900 har aktiviteterne et omfang, så man kan tale om en egentlig by defineret ved grubehuse med specialiseret håndværk og her af afledt handel samt permanente bebyggelser i et ca. 450 m langt bælte langs nordsiden af åen. Fra perioden 700-1000 ses permanent bebyggelse og/eller specialiseret håndværk ved Mageløs/Klaregade, Vestergade 70-74, Klingenberg, Skomagerstræde/Overgade 1-3, Skt. Knuds Plads, I. Vilh. Werners Plads samt, i byens periferi, Møntergåden. De tidligste urbane elementer – protobyen – har sandsynligvis rod i Odenses centrale landtrafikale placering og det endnu ikke identificerede centrale kultsted, Odins Vi, der gav byen sit navn. Afsættet er et relativt rigt lokalt opland med bl.a. tæt agrar bebyggelse. At Harald Blåtand i slutningen af 900-tallet anvender næsset syd for Odense Å til etablering af ringborgen Nonnebakken, skal formentlig ses som led i et forsøg på at dominere dette opland og den bymæssige bebyggelse. Borgen har, sammen med Harald Blåtands øvrige ringborge, ligeledes udgjort et værn mod udefrakommende fjender. I et kejserligt dokument fra 988 – Odenses såkaldte dåbsattest – omtales byen første gang på skrift og det nævnes her, at Odense er bispesæde. Det er muligt at Albani Kirke er domkirke allerede på denne tid, men endnu mangler sikre dateringer, der kan knytte kirke og dokument sammen. Fra 1000-tallet ekspanderer byen kraftigt under kongelig og kirkelig indflydelse og flere urbane elementer føjes til. Fra denne tid kendes med sikkerhed Albani Kirke, hvor Knud d. Hellige dræbes i 1086, og kort før år 1100 opføres Skt. Knuds Kirke nær ved. Udbygningen af de kirkelige institutioner, der formentlig består af kongsgård mod vest (ikke arkæologisk påvist), Albani kirke og måske en bispegård mod øst ved det nuværende Odense Adelige Jomfrukloster, medfører med tiden, at byens centrum forskydes mod dette område. Kanoniseringen af Knud IV omkring år 1100 og opførelsen af Skt. Knuds Kirke med tilhørende benediktinerkloster til at forestå kulten gør Odense til et markant valfartsmål og præger byens udvikling gennem middelalderen. I første halvdel af 1100-årene opføres sognekirkerne Vor Frue og S. Mikael, et benediktiner-nonnekloster på pladsen for Nonnebakken samt Munkemølle, hvis opstemning permanent forandrer forholdene ved den tidligere overgang over åen. Langs byens ældste gader, Overgade-Vestergade og Stålstræde, er der bebyggelse ud til gaden. I 1200-årene etableres Sortebrødre Kloster (ved S. Torv), Gråbrødre Kloster, Skt. Jørgens Gård (ved Ridehusgade-Skt. Jørgens Gade) og et Johanniterkloster (nuv. Odense Slot) og samtidig omtales en magistrat (byens mænd). I dette og de efterfølgende århundreder intensiveres bebyggelsen og byen får flere offentlige bygninger, herunder rådhus og gildehuse, badstue m.m., ligesom byen befæstes med grav vest for Klaregade – Store Gråbrødrestræde mellem Odense Å og Byens Bæk (Skt. Anne Plads - Slotsgade - Gravene - Hans Jensens Stræde - HCA Hotel - Pjentedamsgade - åen). I 1400-årene udvides afgrænsningen mod vest til den nuværende Pantheonsgade og mod nord til Østre Stationsvej; en udvidelse, der omtrent markerer den historiske bykernes udstrækning. Under den moderne by findes rester af de nævnte anlæg samt omfattende spor efter bebyggelse, herunder stenhuse, bygninger af træ og kældre af sten, brønde, handelsboder, vej anlæg, ovne, bryggerier, værksteder samt en rig variation af andre anlægstyper fra tidlig middelalder og fremefter. Byens jordfaste fortidsminder er stærkt truet af fremtidige lednings-, bygge- og anlægsarbejder.

Journal

Genstande

Litteratur

Titel : Middelalderbyen Odense
Forfatter : Christensen,A.S.
Publicerings dato : 1988

Titel : Trap Danmark V, 1, Odense Amt
Publicerings dato : 1956

Digital dokumentation

Arkiv dokumentation